

## PEYGAMBER EFENDİMİZ'E UYMAK\*

*Eüzü billâhi mineş-şeytânir-racîm. Bismillâhir-rahmânir-rahîm...*

*Elhamdü lillâhi rabbil-âlemîne hamden kesîren tayyiben mübâreken fîh... Kemâ yenbağî li-celâli vechihî ve li-azîmi sultânih... Ves-salâtü ves-selâmü alâ seyyidinâ muhammedin ve alâ âlihî ve sahbihî ve men tebiahû bi-ihsânin ecmaînet-tayyibînettâhirîne ilâ yevmid-dîn...*

*Emma ba'dü fa'lemû eyyühel-ihvân... Feinne efdalel-hadîsi kitâbullâh... Ve efdalel-hedyi hedyü seyyidinâ muhammedin sallallâhu aleyhi ve sellem... Ve şerrel-umûri muhdesâtühâ ve külle muhdesetin bid'ah, ve külle bid'atin dalâleh, ve külle dalâletin ve sâhibehâ fin-nâr... Ve bis-senedil-muttasili ilen-nebiyyi sallallâhu aleyhi ve selleme ennehû kâl:*

إِنَّ الْمَيِّتَ لَيُعَذَّبُ بِبُكَاءِ أَهْلِهِ عَلَيْهِ

(بخ. م. د. ت. ن. عن ابن عمر؛ خ. م. ت. عن عمر؛ طب. عن أبي موسى)

**RE. 109/4** (*İnne'l-meyyite leyüazzebü bi-bükâi ehlihî aleyh.*)

*Sadaka rasûlü'llah, ve nataka habîbu'llah, fî mâ kâl, ev kemâ kâl...*

Aziz ve sevgili kardeşlerim!

Allah-u Teâlâ Hazretleri'nin rahmeti, bereketi, ihsânı, ikrâmı, eltâfı dünyada, ahirette

\* Bu konuşma; Merhum Dr. Metin Erkaya tarafından, titizlikle çalışılarak metne dönüştürülmüştür. Mekanı Cennet olsun.

üzerinize olsun... İki cihanda Allah bahtiyar eylesin, cennetiyle cemâliyle müşerref olun... Peygamber Efendimiz'e Firdevs-i A'lâ'da komşu olun... Allah-u Teâlâ Hazretleri cümlelerinizi cümlemizi hayırları işlemeğe muvaffak eylesin...

Peygamber Efendimiz Muhammed-i Mustafa SAS Hazretleri'nin mübârek hadîs-i şerîflerinden bir demet okuyup, dinleyip; tefeyyüz etmek, dinimizi iyi öğrenmek, inceliklerine âşina olmak, Peygamber Efendimiz'in âdâbı ile edeplenmek niyeti ile hadîs-i şerîfleri okuyoruz.

Bu hadîs-i şerîflerin okunmasına ve izah edilmesine başlamazdan önce, Peygamber Efendimiz Muhammed-i Mustafâ Hazretleri'ne bağlılığımızın, sevgimizin, saygımızın, bir nişanesi olmak ve rûh-ı pâkine takdim kılınmak üzere; ve onun cümle âlinin, ashabının, etbainin, ahbabının ruhlarına hediye olmak üzere; sâir enbiyâ ve mürselîn ve cümle evliyâullah ve mukarrabînin ruhlarına ve hâsseten Ümmet-i Muhammed'in müşidleri olan ulemâ-i muhakkikîn verese-i nebî sâdât ve meşâyih-i turuk-ı âliyyemizin ruhlarına hediye olsun diye;

Bu hadîs-i şerifleri bize kadar nakil ve rivayet eylemiş bulunan bütün hadis alimlerinin ve râvilerin ruhlarına; ve eseri te'lif eylemiş olan Gümüşhaneli Ahmed Ziyâüddin Hocamız'ın ve kendisinden feyiz aldığımız Hocamız Muhammed Zâhid-i Bursevî'nin ruhlarına hediye olsun diye;

Bu beldeleri fetheden fatihlerin, Fâtih Sultan Mehmed Hanın, şehidlerin, gazilerin,

mücahidlerin ruhlarına hediye olsun diye; bu beldeyi düşmanlardan korumuş ve temizlemiş olan mübareklerin ruhlarına hediye olsun diye; Cümle hayır ve hasenât sahiplerinin ve bilhassa içinde toplanıp, ibadet edip hadis-i şerifleri okuduğumuz şu caminin bânîsi İskender Paşa Hazretleri'nin ve tekrar tekrar tamir ve tevsi eyleyenlerin kendilerinin ve geçmişlerinin ruhları için;

Uzaktan ve yakından bu hadîs-i şerîfleri dinlemek üzere gelmiş olan siz mübarek kardeşlerimizin ahirete göçmüş bütün sevdiklerinin ve yakınlarının ruhları için;

Biz yaşayan müslümanların da Rabbimizin rızasına uygun ömür sürüp, sünnet-i seniyye-yi Nebvî'ye temessük eyleyip, Kur'ân-ı Kerîm'in yolunda yürüyüp, Rabbimizin rızasına vâsıl olup, cennetiyle ve cemâliyle müşerref olmamız için bir *Fâtîha*, üç *Ihlâs- ı Şerîf* okuyalım, öyle başlayalım, buyurun! .....

## **a. Cenaze Yakınlarının Ağlamasından Rahatsız Olur**

Okuduğumuz hadis-i şeriflerin kaynaklarını merak edenler olabilir. Mukaddimede metnini okuduğum hadis-i şerif, Gümüşhaneli Hocamız tarafından te'lif edilen *Râmûzül-Ehâdîs* isimli kitabın 109. sayfasının, 4. hadis-i şerifidir. Bu hadis-i şerif Buhârî'de, Müslim'de, Ebû Dâvud'da, Tirmizî'de, Neseî'de, yâni altı sahih hadis kitabının beşinde mevcut olan bir hadis-i şerif... Ebû Mûsâ el-Eş'arî RA rivayet eylemiş. Peygamber Efendimiz mevtânın hâlini anlatıyor,

ölmüşlerin halini bildiriyor. Üç hadis-i şerif geçecek peşpeşe, bunlar vefat etmiş kimselerle ilgili... Birincisi bu:<sup>1</sup>

إِنَّ الْمَيِّتَ لَيُعَذَّبُ بِبُكَاءِ أَهْلِهِ عَلَيْهِ

(خ.م.د.ت.ن. عن ابن عمر؛ خ.م.ت. عن عمر؛ طب. عن أبي موسى)

**RE. 109/4** (*İnne'l-meyyite leyüazzebü bi-bükâi ehlihî aleyh.*) (*İnne'l-meyyite leyüazzebü*) “Hiç şüphe yok ki meyyit, ölmüş olan kimse muazzeb olur, üzülür; (*bi-bükâi ehlihî aleyh.*) ailesi efradının, yakınlarının kendisi üzerine ağlamasına üzülür, muazzeb olur, ruhu sıkılır, memnun olmaz.” Biliyorsunuz, ölüm hepimizin başında... Kaçmak mümkün değil, nerede, nasıl olacaksa olacak, hepimiz öleceğiz. Allah iman ile göçmeyi cümlemize nasîb eylesin... “—Az ağrı, âsân ölüm, kâmil bir iman ile çene kapayıp göz yummayı...” diye Hocamız öyle dua ederdi.

Az ağrı, âsân ölüm, kolay bir ölüm ve kâmil bir iman ile, sapasağlam, kale gibi sağlam bir iman ile ahirete göçmeyi Allah hepimize nasib eylesin...

<sup>1</sup> Buhârî, *Sahîh*, c.V, s.33, no:1206; Müslim, *Sahîh*, c.V, s.1, No:1544; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.I, s.54, no:386; Hz. Ömer RA’dan.

Ebû Dâvud, *Sünen*, c.VIII, s.398, no:2722; Neseî, *Sünen*, c.VI, s.397, no:1832; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.38, no:4959; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.IV, s.71, no:6958; Taberânî, *Mu’cemü'l-Kebîr*, c.XII, s.269, no:13081; Neseî, *Sünenü'lKübrâ*, c.I, s.609, no:1982; Ebû Ya’lâ, *Müsned*, c.X, s.48, no:5681; İbn-i Adiy, *Kâmil fi’d-Duafâ*, c.II, s.9; Abdullah ibn-i Ömer RA’dan.

Ebû Nuaym, *Ahbâr-ı İsfahan*, c.I, s.168, no:155; Ebû Mûsâ el-Eş’arî RA’dan.

Şimdi ölenin yakınları vardır; anası, babası, akrabası, evlâdı, karısı, eşi, dostu, onu seven, tanıyan arkadaşı... birileri vardır. Ölüm bir ayrılık olduğundan –bu taraftan ayrılıktır, öbür taraftan kavuşmadır. Mevlânâ Hazretleri diyor ki:

“–Ben öldüğüm zaman *el-firâk*, *el-firâk* deme, ah birbirimizden ayrıldık deme; ben kavuşmaya gidiyorum.”

İşin bir de o tarafı var tabii; buradan ayrılıyor, daha güzel yere, kavuşmaya gidiyor. Bir bakıma da kavuşma... Hele Allah'ın sevgili kullarının Allah'ın nimetlerine kavuşması, Allah'a kavuşması... Allah'ın rızâsına kavuşması, daha önceden vefat etmiş Allah'ın sevdiği kullara kavuşması... Düğün, bayram, şeb-i arus, düğün gecesi... Öldüğü gece düğün gecesi insanın...

Ama bu taraf için öyle değil, bu taraf ağlar. Neden?.. Bir kere ayrılığa ağlar. Ondan sonra, “Zavallı fukaracık, şu kadar sene çekti.” veya “Şu kadar yatalaktı, bu kadar hastaydı... Vah vah!” veya “Trafik kazası oldu, yazık!” veya “Denizde boğuldu... vs.” ölümün şeklinden dolayı, vefat edenin hallerinden dolayı, merhametinden dayanamaz, ağlar insan... Ölen kimseye üzülmemek mümkün değildir.

Hocamız burada rahatsızlandığı zaman, vefatına sebep olan rahatsızlığıyla yattığı zaman, çok kimseler biliyorum ki:

“–Yâ Rabbi, benim canımı al, ona ver, o yaşasın!.. Ben öleyim, o yaşasın!..” diyorlardı.

Ama tabii, Allah'ın birisinin canını alıp da

ötekisine vermeğe ihtiyacı yok ki... Ömür verirse verir ama, kadar öyle olunca da, değişmez. Hocamız da vefat etti.

Peygamberler de geldi geçti. Peygamber Efen-  
dimiz Muhammedi Mustafâ SAS Hazretleri'ne,  
Allah-u Teâlâ Hazretleri hâl-i hayatında buyur-  
du ki:

إِنَّكَ مَيِّتٌ وَإِنَّهُمْ مَيِّتُونَ

(الزمر: ۳۰)

(*Inneke meyyitün ve innehüm meyyitûn*) “Sen öleceksin, senin etrafındaki şu insanlar da ölecek!” (Zümer, 39/30)

Dostlar, düşmanlar, sahabe, kâfirler, müşrikler, iftiracılar, zâlimler... Hiç kimseye kalmayacak bu dünya, herkes ölecek, zâlim de ölecek, mazlum da ölecek. Maktulü öldürdü diye kâtilin kendisi kalmayacak ki, o da ölecek. Kâtil de ölecek, zâlim de ölecek, müfteri de ölecek.

Ne demek yâni: Bu dünyada böyle ama, ahirette görürsün demek... Hoşuma giden bir ilâhi var, diyor ki:

*Er yarın Hak divanında belli olur.*

Burada mevkî makam, para pul söker de; kavim kabile, arkadaş ahbap, entrika, dalavere söker de orada sökmez! Er yarın Hak divanında belli olur. Kim gerçek adammış, mertmiş, orada belli olur.

Şimdi ayet-i kerîmede:

وَمَا مُحَمَّدٌ إِلَّا رَسُولٌ قَدْ خَلَتْ مِنْ قَبْلِهِ الرُّسُلُ  
أَفَإِنْ مَاتَ أَوْ قُتِلَ انْقَلَبْتُمْ عَلَى أَعْقَابِكُمْ

(آل عمران: ۱۴۴)

(*Vemâ muhammedün illâ rasûl*) “Muhammed Allah’ın elçisi, elçiden başka bir şey değil. (*Kad halet min kablihir-rusûl*) Bilinen bir gerçek ki, ondan önce de nice Allah elçileri, nice peygamberler geldi, göçtü. Yâni o da göçecek.” (*Efein mâte ev kutile’nkalebtüm alâ a’kâbiküm?*) “Eğer Rasûlulah ölürse, veya öldürülürse; öldüğü zaman veyahut suikasde uğrayıp öldürüldüğü zaman, topuğunuzun üstünde yüz seksen derece geriye dönüp de İslâm’dan vaz mı geçeceksiniz?”

(Bu çok mühim bir ayet-i kerime... Şimdi bana hattatlar soruyorlar, “Hocam bazı güzel cümleleri tesbit edin de biz onları yazalım, levha olsun.” diyorlar; bu ayet yazılabilir.)

Hani oklarını kılıçlarını alıp da evin etrafını sarmadılar mı, hicrette peşine düşmediler mi, mağaranın ağzına kadar gelmediler mi?.. Niyetleri ne idi, yakalasalardı ne olacaktı?.. Hazret-i Ebû Bekir mağaranın içinde Rasûlulah için tir tir titremeğe başladı, mahzun oldu. Ağlamağa başladı, üzülmeğe başladı. Diyor ki Rasûlullah Efendimiz SAS:

“—Yâ Ebâ Bekir, üzülme! Allah bizimle beraberdir. Sen ne tahmin edersin iki kişinin âkıbeti hakkında ki, üçüncüsü Allahtır.”

Üçüncüsü Allah olan iki kişiye, zarar verebilir mi Allah'ın istemediği mahlûklar?.. Veren Allah'ın müsaadesiyle veriyor, müsaade etmezse veremez; dili tuler, ayağı kırılır, canı çıkar, gözü çıkar...

Peygamber Efendimiz'in yanına, mağaraya kadar gelmişler; ama göstertmemiş Allah... İstese oraya da getirtmezdi, daha Sevr Dağı'nın dibinde helâk ederdi. Başlarına taş yuvarlardı, yıldırım yağdırırdı. Her şeye kâdir... Kaderin güzelliğini anlayıp teslim olmak lâzım!..

Aşere-i Mübeşşere'den, cennetle müjdelenmiş mübareklerden birisi a'mâ olmuş, iki gözüne görmeme durumu gelmiş. Ama cennetlik, Aşere-i Mübeşşere'den, Peygamber Efendimiz'in sevdiği kimse, duası müstecâb, kime dua etse, duasını kabul ediyor Allah... Demişler ki:

“—Biliyoruz ki duan makbul, şu gözün açılısın diye kendine de dua etsene!..”

Şahâne bir söz söylüyor, harika bir söz söylüyor:

“—Allah'ın kaderini, gözümün nurundan daha çok severim!” diyor. “Öyle takdir etmiş, ‘Gözümü aç yâ Rabbi!’ demem.” diyor.

Kadere sevgiye bak!.. Neden?.. Kaderi takdir eden Allah da ondan... Allah'ı seviyor, her şeyini seviyor; lütfu da hoş, kahrı da hoş... Hayat verse hoş, ölüm verse hoş, her şeyi hoş... Öyle müslüman olmak lâzım, Allah'a öyle bağlanmak lâzım!..

Neşeli zamanda Allah'a kulluk edip de sıkıntılı zamanda Allah'tan dönmek olmaz. İyi bir şey



olduğu zaman Allah’a ibadet edip de kötü bir şey olduğu zaman isyan etmek, feryad etmek, feveran etmek olmaz. Mertliğe sığmaz, ahlâka sığmaz. Allah o kadar nimet vermiş vermiş, bir de şimdi böyle imtihan ediyor. Ne var, ona da sabret!.. Her hale sabredecek.

Peygamber Efendimiz bey’at alırken, kendisine tabi olanlardan söz alırken, onların tabi olmalarını kabul ederken, derdi ki: “Bana sevinçli durumda da, üzüntülü durumda da asi gelmeyeceksiniz; tamam mı?.. (*Fil-mekrahi vel-menşat*) Hoşlanmadığınız durumda da tabi olacaksınız, isyan yok; hoşlandığınız durumda da...”

“—Hadi bakalım geceleyin git, soğukta nöbet tut!”

Tutacak.

“—Hadi bakalım, düşmana sen saldır!”

Saldıracak.

“—Hadi bakalım şu işi yap!”

Hoşlanmasa da yapacak... Neden?.. Sözü tam verecek:

“—Ben sana tabiyim, yâ Rasûlallah; emret, emrin başım üstüne!” diyecek.

Müslümanlık bu...

Ama bizim neslimiz İslâm’ı anlamakta çok zorluklarla mücadele etmek zorunda kalıyor. Bir sürü aykırı söz, aykırı fikir, aldatıcı laf, sahtekâr, ukalâ insanlarla karşılaşılıyor. Bir ona kulak veriyor, bir buna kulak veriyor, bir öyle,

bir böyle, afallayıp kalıyor:

“—Allah Allah, hangisi doğru?.. Tarikat doğru mu yanlış mı, tasavvuf eksik mi, fazla mı?.. Tasavvuf İslâm’ın özü mü, değil mi?.. Bütün tarikatlar fenâ mı, değil mi?”

Bu kadar adam Ramazan’da bangır bangır ortalığı inleterek konuşuyorlar. Bu kadar gürültünün patırtının arasında insan gerçeği bulacak; çok zor... Belki eskiden de zordu, bilemiyoruz. Belki o zamanın da başka zorlukları vardı. Bu zamanın insanının imtihanı da bu...

“—Nasıl kurtulurum ben hocam bu imtihandan, bana bir ışık göster!”

## **b. Kur’an’a ve Sünnete Sarıl!**

Kur’an-ı Kerim’e sarıl, Peygamber Efendimiz’in sünnet-i seniyyesine, hadis-i şeriflerine yapış!.. Bu kitabı niye okuyoruz biz?.. Kütüphaneler dolusu kitaplar var, hattâ hepimizin evinde nice kitaplar var; niye bu kitabı okuyoruz?.. Bu Peygamber Efendimiz’in sözü... Peygamber Efendimiz’in sünnetine sarılmayı Peygamber Efendimiz bize emrediyor, “Sımsıkı sarılın!” diyor. Sünnetine sarılan kurtulur, sarılmayan hapı yutar.

“—Efendim, ben sünneti kabul etmiyorum!”

O zaman hapı yuttun sen...

“—Ben Kur’an’a bağlanırım, başka şeye bağlanmam!”

Sus yalancı, aptal... Kur’an-ı kerim’e bağlansan sen, Kur’an-ı Kerim’de Allah sana “Rasûlüme bağlan!” diye emrediyor. Yalancı,

kimi kandırıyorsun?.. Bak ayet okuyayım,  
*bismillâhir-rahmânirrahîm:*

قُلْ إِنْ كُنْتُمْ تُحِبُّونَ اللَّهَ فَاتَّبِعُونِي يُحْبِبْكُمُ اللَّهُ

(آل عمران: ۳۱)

(*Kul in küntüm tuhibbûna'llàhe fettebiûnî yuhbibkümu'llàh*) “Allah’ı seviyorum diyorsanız, Rasûlüllah’a tâbî olun da Allah da sizi sevsin.” (Âl-i İmran, 3/31)

أَطِيعُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا الرَّسُولَ

(النساء: ۵۹)

(*Etîu'llàhe ve etîu'r-rasûl*) “Allah’a ve Rasûlüne itaat edin!” (Nisâ, 4/59)

İtaat nasıl olacak?

“—Ben Rasûlülah’a itaat etmek istiyorum hocam, tamam anladım; Allah’a da itaat edeceğim, Rasûlüne de itaat edeceğim.”

Nasıl itaat edeceksin Rasûlüne?.. Sözünü dinleyeceksin. Sözü nerde?.. İşte hadisleri... Hadis, Türkçe söz demek... Hadis-i şerif, şerefli söz... Neden şerefli?.. Rasûlüllah’ın fem-i saadetinden çıkmış, onun sözü, mübarek, başımızın tâcı... Onu dinleyeceksin.

“—Efendim, ben evliyânın kerametine inanmam!”

Boynun devrilsin, aptal adam! Kur’an-ı Kerim’de keramet var, Peygamber Efendimiz’in hadislerinde keramet var... O asr-ı saadette keramet

var, bu asr-ı rezâlette keramet var... Aptal, gözünü aç, ne kapatıyorsun?.. Hadisi oku, ukalâlık etme, milleti kandırma, doğruyu söyle...

“—Kur’an’a inanırım, hadisleri kabul etmem!”

O zaman, kâfir olursun. Rasûlüllah’tan rivayet edildiği şeksiz olan bir sözü, bir insan inkâr etse, “Benim aklım bu işe ermez, ben böyle düşünmüyorum, ben bunu kabul etmem!” derse, o anda kâfir olur. Kâfir olmak için ille Kur’an’a karşı gelmek, Salman Rüşdü olmak lâzım değil... Rasûlüllah’ın sahih bir hadis-i şerifine, “Benim gönlüm buna yatmadı, bu benim aklıma uymadı, ben bunu kabul etmiyorum!” derse bir insan ne olur?.. Kâfir olur. Neden?.. Rasûlüllah’ı Allah gönderdiği için...

Ama:

“—Bu hadis doğru mudur?”

Tamam, bunu herkes sorabilir. Bakalım doğru mu, yanlış mı, gerçekten Rasûlüllah Efendimiz söylemiş mi?.. Alimlerimiz bunu senden benden iyi incelemişler. Bak kitapta küçük bir cümle ama, kaynaklarını veriyor: *Hà* harfi, Buhârîden kısaltma; *mim* harfi, Müslim’den kısaltma; *dal* harfi, Ebû Dâvud’dan kısaltma; *te* harfi, Tirmizî’den kısaltma; *nun* harfi, Neseî’den kısaltma... Beş tane kale gibi sağlam kaynak, İbn-i Ömer’den rivayet etmiş. Tirmizî ve Neseî Hz. Ömer’in kendisinden rivayet etmiş. Taberânî de Ebû Mûsâ’dan rivayet etmiş. Bak kaç yerden geliyor, bu sağlam...

“—Ben böyle şeye inanmam! Ölen adam arkasından ağlayanın ağlamasından muazzeb

olurmuş, inanmam!” derse bir insan, cehennemine aşağısına yuvarlanır.

Neden?.. Rasûlüllah söylüyor, bu inanmıyor.

“—Benim aklım ermez öyle şeye, adam öldü, ne diye muazzeb oluyor?” diyor.

Olur. Peygamber Efendimiz olur dediği için, ağlayanın ağlamasından ölü rahatsız olur. Ya buna inanırsın, mü’min

olursun; ya da inkâr edersen, dinden çıkarırsın. Çünkü senin bildiğin şey değil... Aptal, gözün açık olsa, gerçekleri görsen, sen de anlayacaksın, sen de göreceksin üzüldüğünü... Senin gözün kapalı da ondan anlamıyorsun. Rasûlüllah görüyor.

Bedir Harbi’nde müşriklerin cesetlerini, leşlerini kör bir kuyuya attılar. Peygamber Efendimiz kuyunun başına geldi. Dedi ki:

“—Ey müşrikler! Biz Rabbimizin bize vaad ettiği zafere nâil olduk, vaadine mazhar olduk. Siz de Rabbimizin size önceden bildirdiği azaba kavuştunuz mu? Rabbimizin size vaad ettiğini siz de buldunuz mu?..” diye sordu.

Ölmüş adamlar, kaskatı kesilmişler, yaralı, kanları kurumuş, kuyuya atılmış adamlara, kuyunun başında böyle seslendi Peygamber Efendimiz...

Sahabe-i kiram İslâm’ı yeni öğreniyorlardı, dediler ki:

“—Yâ Rasûlallah! Duyarlar mı sizin bu sözünüzü?..”

“—Sizden iyi duyarlar, yalnız cevap veremezler.” dedi.

Kabrin içindekinin halini enbiyâullah görür, evliyâ da görür. Peygamber SAS Efendimiz iki kabrin yanından geçti.

“—Bu iki kabirdeki insanlar müslüman ama, azab görüyor.” dedi.

Neden?.. Birisi laf taşırmış, koğuculuk yaparmış, birisinin lafını ötekisine söylemiş. Ötekisi de küçük abdestini yaparken sakınmazmış. Ondan dolayı kabirde azap görüyorlar diye söyledi. Sonra bir çubuk aldı, ikiye böldü, birer birer o kabirlerin üstüne sapladı:

“—Bu çubuk kuruyuncaya kadar azab görmezler.” dedi.

Kabristanlarda niye ağaçlar var, niye ağaç dikiyorlar?.. Vefat edenin başına hemen ağaç dikiliyor, kabrin üstündeki otları yolmak doğru değil; neden?.. İşte onlar yeşil durdukça azab görmüyor da ondan...

Bunlar bizim bu aklımızla anlayacağımız şeyler değil, bunlar peygamberlerin söylediği şeyler; oradan biliyoruz. Bizim için perdeler var, öbür tarafı görmüyoruz. Oraları gören, oraları bilenler

haber veriyor. Ahirete ait haberleri biz şimdiden bilemeyiz.

الَّذِينَ يُؤْمِنُونَ بِالْغَيْبِ

(البقرة: ۳)

(Ellezîne yü'minûne bi'l-gaybi) [Onlar gayba inanırlar.] (Bakara,2/3)

Ama biz gaybe inanıyoruz, hem de sapasağlam...

وَبِالْخِرَةِ هُمْ يُوقِنُونَ

(البقرة:٤)

(Ve bi'l-âhireti hüm yûkînûn) [Ahiret gününe de kesinkes inanırlar.] (Bakara, 2/4)

Yakîn ile, sımsıkı bir inançla biliyoruz ki, öldükten sonra kabirde kabir hayatı var; ondan sonra kıyamet koptuktan sonra ahiret olacak, mahkeme-i kübrâ olacak, sırattan geçenler cennete varacaklar, ebedî saadete erecekler... Nasıl biliyoruz?.. Sapasağlam biliyoruz. Gayba inanıyoruz, olmadan biliyoruz.

“—Gördün mü be adam?”

Görmedim ama, biliyorum; ben mü'minim, ben Rasûlüllah'a tâbîyim, ben Kur'an'a tâbîyim!.. Ben onun kölesiyim, ben ona âşıkım, ben o ne derse, hiçbir şeyine itiraz etmem, senin gibi şaşkın değilim. Benim bilgi kaynağım Kur'an-ı Kerim, hadis-i şerif; seninki akıl... Müşrikin akli yok mu, Hintlinin akli yok mu, kuş beyinli!.. Kâfirlerin, Avrupalıların, putperestlerin, buşmanların, hotantoların, Eskimoların akli yok mu?.. Onlar da alet yapıyor, ev yapıyor, elbise diyor, bir şeyler yapıyor; akli yok mu?.. Akil yeter mi, aptal?..

Ne lâzım?.. Vahyin nuru ile yolunun aydınlanması lâzım!..

Akıl kendi başına her insanı bir tarafa götürüyor. Ağacı alıyor heykel yontuyor, taşı alıyor heykel yontuyor, mermeri heykel yapıyor; utanmadan geçip ondan sonra karşısına ağlıyor, yalvarıyor, “Bana şunu ver, bunu ver...” diyor. A beyinsiz, a aptal, bunu demin sen yapmadın mı?.. Bu taş değil miydi?..

Önüne diz çöküyor. Avustralya’da gözümle gördüm. Budist mâbedine görelim diye gittik. Halı sermişler. “Pabuçlarınızı çıkartacaksınız!” dediler, çıkarttık; biz alışkınız, biz zaten sokağın kirini eve taşımayız. Kocaman bir Buda heykeli yapmışlar oraya, şişman bir adam heykeli... Çıplak, göbek deliği görünüyor, üstünde örtü var, ablak suratlı, yuvarlak, tonbul yanaklı, kulakları omuzuna kadar uzun... Geçti onun karşısına bir Hintli, diz çöktü, ellerini şöyle kenetledi... Yüreğim parçalandı. Taşa ibadet ediyor. İnsanların yaptığı taş, üç sene önce biz gittiğimiz zaman orda yoktu. Daha sonra getirdiler oraya, vinçle diktiler. O taşa tapınıyor.

Bu rezâlet... Böyle akıllı sen götür, denize at!.. Buna akıl mı denir, aptallık bu... Neden?.. Böyle tapındığı zaman, Allah’ın gazabına uğruyor. Alemlerin Rabbi diyor ki:

“—Seni ben yarattım, ben besliyorum, sen başkasına ibadet ediyorsun; kulum bu ne şaşkınlık!.. O mu yarattı seni?.. O taş idi, sen doğduğun zaman o heykel yoktu, şimdi üç senedir orada var... Seni o yaratmadı, seni ben yarattım ey kulum!.. Alemlerin Rabbi, hâlik-i kâinât, hâlik-ı kevn ü mekân benim! Ben yarattım seni,



rızkını da ben veriyorum. Sen kalkmışsın, gitmişsin, başka şeylere tapınıyorsun; olur mu böyle?” diyor.

Sevmiyor Allah, imtihanı kaybediyor insan... Rabbini bulamamış oluyor, kendisine iyiliği yapan yaradanını tanıyamamış, anlayamamış oluyor.

Tasavvuf nedir?.. Allah'ı tanıma yoludur, Allah'a giden yoldur. Allah'ı bulmak, bilmek, sevmek yoludur. Bulamamış... Hattâ peygamber gönderilmiş kavimler bile sapıtıyorlar. Sapıtabilir, şeytan boş durmaz çünkü... Nasıl kandırır?.. İnsanın aklına yatkın laflar söyleyerek kandırır.

Nasıl kandırırmış?.. Akıldan kandırırmış. Şeytan zâten ilk başta akıl ileri sürüp de, ukalâlık etmedi mi cennette?.. Kendisine Allah-u Teâlâ Hazretleri tarafından:

“—Yâ İblis, Adem'i yarattım, secde et!” denilince;

“—Etmem...” dedi.

“—Niye secde etmiyorsun?..”

“—Ben ondan daha hayırlıyım. Sen beni ateşten yarattın, onu topraktan yarattın; ben ondan hayırlıyım. ben ona secde etmem!”

“—Etmezsen, ben de seni ebediyyen cehennemde yakarım, defol!” dedi, koğuldu.

Mel'un oldu, matrud oldu, koğulmuş şeytan oldu, huzur-u ilâhîden, rahmet-i ilâhîden atılmış, mahrum bırakılmış şeytan oldu. Akıl yürütmedi mi?.. Akıl yürüttü, “Ben ondan daha hayırlıyım, beni ateşten yarattın, onu

topraktan yarattın!” dedi. Nerden biliyorsun şaşkın, ateşin topraktan daha iyi olduğunu?.. Nerden çıkarttın?.. İşte yanlış bir akıl...

Akıllı dediğimiz insanlar yanlış iş yapıyorsa, bir yerde bir bozukluk var... Elektrikçi şebekeyi döşer, girersin eve, elektrik yanmaz. Şebekeyi döşedi, niye yanmıyor bu elektik?.. Bir yerde bir hata var da ondan... Şebeke var, ampul var, her şey var; ama olmuyor. Haydi, baştan aşağı inceler, hatasını bulur, düzeltir.

Bir yerde bir hata ediliyor. Şeytan insana sûret-i haktan görünerek yanaşıp, aldatıyor, kandırıyor. Şeytanın işi, mesleği kandırmak değil mi?.. Geliyor: “Yâ, olur mu böyle şey?..” filân diye vesvese veriyor. Her insanın tavrını gözlüyor, ben bunu nasıl aldatabilirim diye ordan yanaşıyor yanına... Birisinin yanına gidiyor, diyor ki:

“—Sen çok iyi bir adam oldun, senin eşin yok, sen dünyada bir tanesin! Sen olgunlaştın, kemâle erdin.” diyor, şişiriyor, dalkavukluk ediyor.

Ondan sonra da rüyasına giriyor:

“—Senin ibadete ihtiyacın yok, artık oldun.” diyor.

Rüyasında aldatıyor, aklına girerek aldatıyor, gönlüne kalbine girerek aldatıyor... Ne yapacak, kurtuluşun yolu ne?.. Kurtuluşun yolu vahyin çizgisine gelmek, vahyin ışığında etrafı seyretmek... Rasûlüllah’ın sözleriyle hareket etmek...

Anlayamaz yoksa, hatanın nerede olduğunu sezememez. Bir sürü akıllı adam var Avrupalı, Amerikalı... Nelere tapınıyor, git, inanç bakımından incele nelere tapındıklarını... İnançları ne kadar bâtıl... Akıl yetmiyor, akıl yetmez. Akıl yetseydi, Allah peygamber göndermezdi. Allah peygamber göndererek akılları irşad ediyor. Akl-ı selimi irşad ediyor, şu tarafa gidersen, şöyle yaparsan doğru diyor.

Onun için, sırf aklına güvenmek hiç kimseyi kurtarmamış. Vahyin ışığında, vahyi esas alacaksın.

Şimdi ben müslümanım... Ben üniversitede profesördüm, bölüm başkanıydım, yüksek mevkiim vardı, maiyetimde bir sürü insan vardı. Bizim fakültede felsefe okunurdu; ilk çağ felsefesi, orta çağ felsefesi, yeni çağ felsefesi, yakın çağ felsefesi, İslâm felsefesi, din felsefesi, felsefe felsefesi... okunurdu. Felsefeye göre düşünenlere de filozof denirdi. Felsefe tarihini aç oku; Aristo'dan, Eflâtun'dan bu zamana kadar bir sürü fikir... Sonuç yok... Sonuç vahiyle... Bak Allah-u Teâlâ Hazretleri Kur'an-ı Kerim'de buyuruyor ki:

الرَّحْمَنُ عَلَّمَ الْقُرْآنَ خَلَقَ الْإِنْسَانَ عَلَّمَهُ الْبَيَانَ

(الرحمن: ٤-١)

(*Er-rahmân.*) “Rahman olan Allah, (*Alleme'l-kur'ân.*) Kur'an'ı öğretti. (*Haleka'l-insân.* *Allemehül-beyân*) İnsanı yarattı, ona konuşmayı öğretti.” (Rahmân, 55/1-4)

İnsan kendisi yaptım sanıyor, Allah öğretince

oluyor, peygamberler öğretilince öğreniyor insan...

الَّذِي عَلَّمَ بِالْقَلَمِ عَلَّمَ الْإِنْسَانَ مَا لَمْ يَعْلَمْ

(العلق: ٤-٥)

(*Ellezî alleme bi'l-kalem. Alleme'l-insâne mâ lem ya'lem*) [O Rab ki, kalemle yazmayı öğretti. İnsana bilmedikleri şeyi öğretti.] (Kalem, 96/4-5)

İnsana bilmediklerini kim öğretiyor?.. Allah öğretiyor. Sen Allah'a tâbî olmazsan nereden öğreneceksin?.. Bilemezsin ki... Her mahlûkun kendine göre bir aklı var ama, hatâ ediyor, av oluyor. Balık karnımı doyuracağım derken, oltaya takılıyor, hayatı gidiyor. Çeşitli avları, onların aklına uygun gelen yollarla avlıyor avcılar. Şeytan da insanın avcısı... O da insanı aklından avlıyor.

Ne yapacaksın?.. Kur'an'a tâbî olacaksın. Ben profesörüm, falanca feylesof... Şimdi sen de bir laf söylersin, felsefe tarihine senin de adın girer belki... Eğer muntazam düşünceye sahipsen, falanca şahıs da şöyle demiş derler, senin de adın anılır. Eksistansialist felsefe, sürrealist felsefe, bilme ne, bilmem ne... Senin de adın bir yere girer, o kadar.

Biz müslümanlar müslüman oluşumuzun menşeyini düşünelim. Müslüman olmak ne demek: Gidip Allah'a kendisini teslim etmek demek...

“—Yâ Rabbi, ben müslüman oldum!” ne demek?

“—Yâ Rabbi, sana teslim oldum ben... Kendi keyfimi, arzumu, hevâ-yı nefsimi, şehevât-ı nefsâniyyemi bıraktım, ben sana teslimim yâ Rabbi!” demek...

أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَأَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ  
وَرَسُولُهُ

(Eşhedü en lâ ilâhe illa'llah, ve eşhedü enne muhammeden abdühû ve rasûlüh) “Allah’tan başka ilah yok, o benim Rabbim, Muhammed onun elçisi; teslim olduk.” diyoruz.

Teslim olduk deyip de teslim olmamak olmaz. Hem teslim oldum diyor, hem de Kur’an’a bağlı değil... Hem teslim oldum diyor, hem de Peygamber Efendimiz’i kabul etmiyor;

“—Ben Peygamber’e bile aldırmam!” diyor.

O zaman olmaz. Çünkü, eğer Allah’a tâbî olmak istiyorsan, Allah’ın sevdiği yolu bize Peygamber Efendimiz öğrettiği için, olmaz. Yanlış yola gidersin, sapıtırsın, mutlaka hâib ve hâsir olursun, pişman ve perişan olursun, dünya ve ahiretin mahvolur.

Peygamber Efendimiz’in hadislerini onun için okuyoruz. Çok önemli, bunu iyi bilmek lâzım! Sözlerinin ve fikirlerinin kaynağını Kur’an’a dayandırması lâzım, hadise dayandırması lâzım!..

“—Niye böyle yaptın?.. Niye çıktın, burada konuşuyorsun?” Peygamber Efendimiz’in verdiği vazifeyi yapıyorum.

“—Niye namazdan önce mukabele okundu?”  
Peygamber Efendimiz Ramazan’da okuduğu için...

“—Niye Ramazanlarda akşamleyin yirmi rekât teravih kılıyoruz?”

Efendimiz SAS, kıldığı için...

Terâvih namazı Kur’an-ı Kerim’de yok... Kur’an-ı Kerim’de, “Teravih namazı kılın ey müslümanlar!” diye bir ayet yok... Nerede var?.. Efendimiz’in sünnetinde var. Demek ki, sünnet olmasaydı biz teravih namazından haberdar olmayacaktık. Birçok şeyden haberdar olmayacaktık...

Sünnetten müstağni kalınamaz, sünnetsiz İslâm anlaşılabilir, yaşanabilir. Bu çok kesin bir şey... Peygamber Efendimiz diyor ki:

“—Ben vefat ettikten sonra arkamda iki şey bırakıyorum: Birisi Kur’an, birisi de benim sünnetim... Bu ikisine sarılırsanız, aslâ sapıtmazsınız!”

Niye birisine sarılırsanız demiyor?.. Rica ediyorum, düşünün: Niye Kur’an’a sarılırsanız demiyor da, kendi sünnetini de söylüyor?.. Çünkü sünneti, Kur’an-ı Kerim’in açıklamasıdır. Peygamber Efendimiz’in hayatı ne?.. Kur’an’ın hayata uygulanmasının gözle görülen, elle tutulan misâli...

“—Anlayamadım ben, kavrayamadım.” diyebilir bir insan.

Biliyorum, gençlik çağları olur, buhranlı devreleri olur insanın; sözü hiç anlamaz. İnsanın vü-

çudundaki deęişikliklerden, ifrazattan ve sâire-  
den kaynaklanan delikanlılık çağı oluyor. Kon-  
feransa gider, hiçbir şey anlamaz; gelir, şikâyet  
eder. Doktora gider, der ki:

“—Ben Türkçe konuşulan bir konferansa gittim,  
hiçbir şey anlamadım, zihnimi toplayamıyo-  
rum...”

Neden?.. Delikanlı olmağa başladı, delikanlılık  
alâmetleri vücudunda belirmeğe başladı, top-  
layamıyor zihnini... Böyle şeyler olur.

Netice itibariyle aziz ve muhterem kardeşlerim,  
Rasûlüllah SAS Efendimiz’in sözleri Kur’an’ın  
açıklaması olduğundan, sözle anlayamayacak  
olan bir insan, baksın Rasûlüllah’ın hayatına!..

“—Gel sen, okuma yazma bilmiyor musun?..”

“—Bilmiyorum, ümmîyim, *elif*’i *be*’den ayırt  
edemem. Elif’i görsem mertek (sopa) sanırım.”

“—Tamam, geç şu televizyonun karşısına, sey-  
ret; bak böyle yapacaksınız!..”

“—Hah, şimdi anladım yâ, Allah razı olsun!..  
Çünkü gözümle gördüm.”

İşte Peygamber Efendimiz gözle görülen şekli...  
Kur’an, yazısı; Peygamber Efendimiz de yazının  
mücessem, gözle görülen şekli... Öyle yaşamış,  
Kur’an’a göre yaşamış.

## c. Peygamber Efendimizin Ahlâkı

Rasûlüllah Efendimiz'in ahlâkını Hazret-i Aişe Validemiz'e

sormuşlar: “—Eymüslümanların anası Validemiz! Rasûlüllah Efendimiz'e biz yetişemedik. Onun hayatı nasıldı, ahlâkı nasıldı, huyu nasıldı?..” Diyor ki: “—Siz Kur'an okumaz mısınız mübarekler?

كَانَ خُلُقُهُ الْقُرْآنَ

(حم.م.د. عن عائشة)

**RE. 543/6** (*Kâne hulûkühü'l-kur'ân*)<sup>2</sup> “Rasûlüllah'ın ahlâkı Kur'an-ı Kerim idi.” buyurdu. Yazılışı Kur'an, uygulanışı Rasûlüllah Efendimiz ve sünneti... Bundan vaz geçebilir mi insan, geçilir mi?.. Her tavsiyesini yapmak lâzım!..

“—Efendim, bu devirde şimdi misvak mı kullanacağız; hart hurt, cart curt...” Onun da cevabı var sünnette... Misvakın yoksa,

---

<sup>2</sup> Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.VI, s.163, no:25341; Buhârî, *Edebü'lMüfred*, c.I, s.115, no:308; Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.I, s.30, no:72; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.II, s.154, no:1428; Hz. Aişe RA'dan.

Lafız farkıyla: Müslim, *Sahîh*, c.I, s.512, no:746; Ebû Dâvud, *Sünen*, c.I, s.426, no:1342; Dârimî, *Sünen*, c.I, s.410, no:1475; İbn-i Huzeyme, *Sahîh*, c.II, s.171, no:1127; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.VI, s.292, no:2551; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.II, s.499, no:4413; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.I, s.168, no:425;

İbn-i Sa'd, *Tabakâtü'l-Kübrâ*, c.I, s.364; İbn-i Asâkir, *Târih-i Di-maşk*; c.III, s.382; Hz. Aişe RA'dan.

*Kenzü'l-Ummâl*, c.VII, s.255, no:18378 ve s.380, no:18718.



Peygamber SAS buyuruyor ki:<sup>3</sup>

الأَصَابِعُ تَجْرِي مَجْرَى السِّوَاكِ إِذَا لَمْ يَكُنْ سِوَاكِ

(طس. أبو نعيم كثير بن عبد الله بن عمرو بن عوف المزني عن أبيه عن جده)

**RE. 190/1** (*El-esàbiu tecrî mecre's-sivâk, izâ lem yekün sivâk.*) “Misvak olmadığı zaman, parmaklar da misvak yerine geçer.”

O zaman parmağınla böyle yapacaksın, böyle yapacaksın. Ağzını, dişlerini abdest alırken temizleyeceksin. Çer çöp kalmayacak. Ekmek, gıda parçası kalmayacak. Çalkalayacaksın, temiz olarak geleceksin.

Mühim olan ağız temizlemek, dişi temizlemek olduğunu burdan anlıyoruz. “Misvağın yoksa, parmağın da böyle yaparsın, dişlerini yine temizlersin!” diyor. Tamam, bak senin itirazına hadiste cevap var. Sen misvak düşmanlığı yapıyorsun, tamam, anladık ama; bak Peygamber Efendimiz de söylüyor, mühim olan dişlerin temizlenmesi olduğunu...

Fakat, misvakın kendine göre özellikleri ve güzellikleri var. Onu seçmiş Rasûlüllah Efendimiz, faydası var. Antiseptik... Antiseptik ne demek: Mikropları temizleyen, öldüren özelliği var. Antiseptik madde var içinde... Allah Allah, şu Allah'ın işine bak! Bir odunun içine dişlere yarayacak antiseptik malzeme koymuş, ilaç koymuş. İlaçlı... Onu kullanan insanda,

<sup>3</sup> Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.VI, s.288, no:6437; Abdullah ibn-i Amr ibn-i Avf el-Müzenî babasından, o da dedesinden.

*Mecmaü'z-Zevâid*, c.II, s.268, no:2577; *Kenzü'l-Ummâl*, c.IX, s.550, no:26168; *Câmiu'l-Ehâdiş*, c.XI, s.24, no:10166.

kullanmayan insanların yüzde yetmişinde, doksanda olan *piyore* hastalığı olmuyor. Neden?.. Misvağın içine Allah ilaç koymuş da ondan...

“—Misvak da kullansak olur, naylon diş fırçası da kullansak olur.”

Olur ama, misvakta ilaç var, naylon fırçada ilaç yok... Misvak antiseptik, ayrıca asitleri söndürücü... Ağızda insanın dişlerini çürüten asitlerdir. Gıdalar parçalanıyor, asit oluyor. Asitler geliyor, dişlerin minesini yiyor, oradan delik oluşuyor. Misvak asiti söndürüyor. Asiti söndürünce, dişler kovuk olmuyor, delik olmuyor, çürümüyor. Bak, özellikleri var...

Şimdi, İslâm'ın esrarındandır. Peygamber Efendimiz buyurdu ki hanımlara:

“—Sizin içerinizde bana ilkönce kavuşacak olan, eli en uzun olanınızdır.”

Hemen kenara gittiler, birbirlerinin ellerini ölçmeğe başladılar, “Hangimizin eli daha uzun?” diye... Sevde Validemiz'in eli daha uzunca imiş. Herkes böyle el ölçmeğe kalkınca, Peygamber Efendimiz buyurdu ki:

“—Eli uzunluktan maksat, cömertlik... Sağa sola sadakayı, nafakayı çok veren demek... Çünkü insan ufak tefek yapılı olabilir, cüce yapılı olabilir, kolu kısa olabilir ama, kalbi zengin olur; o da eli uzun demek... Yâni el uzunluğu demek ne oluyor, cömertlik demek oluyor.”

Amma eli en uzun Sevde Validemiz çıkmış. Cömertmiş o da, çok hayırsevermiş; ilkönce o

kavuşmuş Peygamber Efendimiz'e... Hem eli uzun olduğundan o kavuşmuş, hem de cömert olduğundan yine ilkönce o kavuşmuş.

Yâni bu esrâr işte... Kaç yönlü doğru söylüyor Peygamber Efendimiz... Bir lafı söylediği zaman kaç yönden doğru oluyor, sadece bir yönden doğru olmuyor. Bu sır işte, işin esrarengiz tarafı...

Yâni şu müjde çıkıyor ki, sen Rasûlüllah'ın buyruklarını tuttuğun zaman, anlaman da anlamasan da bazı faydalar geliyor.

“—Efendim namaz kıalarsan şöyle sevap kazanırsın, oruç tutarsan şöyle olursun, teravih kıalarsan, aşırı yediğin iftar yemeğini öğütürsün... Sahura kalkarsan şu olur, bu olur...”

Bunlar bilinse de, bilinmese de kişi uyguladığı zaman sevap kazanır. Müslüman müslümanlığını iyi yaptı mı, her bakımdan sıhhat kazanıyor. Bilse de, bilmesede... Çünkü, sırlar konmuş işin içine...

Onun için sen ne yapacaksın?..

“—Ben müslümanım, ben kendimi Allah'a teslim ettim. 'Yâ Rabbi, sana teslimim!' dedim, Rasûlüllah'a tâbî oldum.” diyeceksin.

“—Benim düşünceme göre, benim felsefeme göre, bana göre...”

Sen kimsin ukalâ, sen kimsin?.. Benim felsefeme göre deme, “Kur'an-ı Kerim'e göre, hadis-i şerife göre şöyle yapmam lâzım!” de, kendini düzelt!..

“—Ben böyle kılları filân sevmiyorum, ne bu böyle siyah siyah,

öcü gibi?.. Ben sabahleyin aynanın karşısına geçerim, ‘Car cart... Curt curt... Kırt kırt...’ ne sakal ne bıyık, dere tepe dümdüz, pırl pırl kaymak gibi yaparım; ben bunu seviyorum.”

Tamam senin zevkin bu... Senden başka türlü düşünmüş Peygamber Efendimiz, sakalı medhetmiş. Kendisi sakallı... Sakal bırakmanın sevabı var, sakal kazımanın günahı var... Mecburiyet yoksa bırakacaksın, kesmeyeceksin!

Adam bunu öğrendiği zaman sakal bırakınca ne yapmış oluyor?..

“–Ben Allah’ın emrine teslim olmuşum, Allah’a tâbî oluyorum.” demiş oluyor.

Bak, Amerikalı bir kardeşimiz geldi, Allah razı olsun, sakallı...

“–Efendim, ben bırakmayacağım!”

“–Neden?”

“–İşte ben böyle kaymak gibi olmayı daha iyi görüyorum.”

“–Haa bak, sen tâbî olmamışsın daha...”

Her yönden tâbî olacak yâni... Giyimde, kuşamda, tıraşta, yemede, içmede, konuşmada, huyda, halde, yaşamda, inançta, ahirete ait meselelerdeki kararlarında... Hepsinde Rasûlüllah’a tâbî olacak!.. Teslim oldum demek, o demek...

Böyle yapmayanlar hata etmiş oluyor. Adam, hadis kabul etmiyor... Haa, sen temelden yamuldun sen! Senin temel böyle yamuk... Sen bunun üstüne ne yapsan, paldır küldür gidecek

bu... Temel yok...

Ben Kur'an-ı Kerim'i ve hadis-i şerifi temel almış, Rasûlüllah'ın bağlan dediği bu iki şeye sımsıkı sarılmış bir insanım!.. Kur'an'da bir şey varsa yaparım; hadis-i şerifte bir şey varsa, Rasûlüllah'ın tavsiyesini tutarım! Var mı bir diyeceğin, var mı bir itirazın?..

Bir arkadaşla bir kadıncağıza tapu almak için bir yere gitmiştik. Oradaki adam bankacı, faizin medhini yapmağa başladı. Bizi sakallı gördü böyle, gericiyiz ya...

“—Bu devirde faizsiz olmaz!” vs. dedi.

Bende üniversite hocalığı olduğu için, böyle fikre fikirle karşılık vermeğe çalışıyorum. Yanımdaki arkadaş tüccar, kestirmeci, işi hemen halletmesini bilen, akıllı uslu bir arkadaş... Dedi ki:

“—Ben müslümanım, benim inancıma göre faiz haramdır. Sizin sözünüzün bence hiç kıymeti yoktur, boşuna nefesinizi harcamayın!” dedi.

Bitti, tamam...

İnsana şeytan gelir bir şey söyler.

“—Bana bak ey şeytan, ey mendebur, ey mel'un! Ben mü'minim, ben Kur'an'a ve Rasûlüllah'a tâbîyim, boşuna uğraşma! Kaybol burdan, gözüm görmesin, hadi bakalım!” demek lâzım!..

İnsanların da şeytanları olur, cinlerin de şeytanları var. Ne yapacağız?.. Ben Kur'an'a tâbîyim, Kur'an'da bir şey varsa, ben de varım! Var mı?.. Var... Ben de varım.

Kur'an-ı Kerim'de Allah-u Teâlâ Hazretleri buyuruyor ki:

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اذْكُرُوا اللَّهَ ذِكْرًا كَثِيرًا

(الحزاب: ٤١)

(*Yâ eyyühe'llezîne âmenü'zküru'llàhe zikran kesîrâ*) “Ey iman edenler, Allah'ı çok çok zikredin!” (Ahzab, 33/41)

Kur'an söylüyor bunu... Zikirden yana nasılsınız, ne var ne yok, ne alemdesiniz? Zikir yapıyor musunuz, çok zikredin diyor Allah...

“—Yook, zikri dervişler yapıyor diye biraz da kızıyorum. Tarikatın bir uygulaması diye kızıyorum.”

Ne kızılıyorsun, Kur'an emretmiş. Mübarek Kur'an'ın emrini tutuyor. Yâni ne kızılıyorsun, zikrine ne karışılıyorsun?.. Ne hakkın var?.. Kur'an'a uyuyor, Rasûlüllah'ın sünnetine uyuyor. Sakala niye kızılıyorsun, başörtüsüne niye kızılıyorsun; Allah'ın emrine uyuyor. Niye işten atılıyorsun, niye haklarını çiğniyorsun?.. Niye böyle yabânîlik yapıyorsun, niye böyle vahşîlik yapıyorsun?..

Yirminci Yüzyıl'da mıyız, Türkiye'de miyiz, Afrika'da mıyız, Amazon ormanlarında mıyız?.. Çıplak gezen kalkanlı, mızraklı yerlilerle, yüzlerini boyamış vahşîlerle mi karşı karşıyayız, Yirminci Yüzyıl'da mıyız?.. Yâni anlayalım, ne oluyor?..

*Biz Kur'an'ın hadimleri, Pür imanlı ve zindeyiz.*

*Bu yoldan dönmeyiz aslâ, Peygamber'in izindeyiz!..*

Ne güzel! Bu bir marş, Kur'an Kursları marşı...  
"Biz Kur'an'ın hadimleri, hizmetlileri; pür imanlı ve zindeyiz. Bu yoldan dönmeyiz aslâ, kimse döndüremez; Peygamber'in izindeyiz!.." İşte bizim kısaca şiirle halimiz bu: Kur'an'ın hizmetindeyiz, Rasûlüllah'ın izindeyiz.

Sen kendi mevkiini tayin et, ben sana fikirle de karşı çıkmasını bilirim. Senin fikrin çürük, ben onu ezer geçerim. Sen köksüz, çürük, yamuk, eğri, büğrü, mantıksız bir haldesin! Ben onu da tartışırım ama, işin kısası: Ben Kur'an'ın yolundayım, Peygamber'in izindeyim, bana o lâzım!.. Ben o yolu tutturmuşum.

İşte iman bu, müslümanlık bu... Birçokları bunu anlamıyor.

"—Benim aklıma göre..." bilmem ne...

Yerin dibine baksın senin bu aklın!.. Bu mantığın, bu felsefen yerin dibine batsın! Sen nesin, daha bir şeyden haberin yok... Mesleğini gel bakalım söyle, işini gel söyle bakalım, hayatını bir göreyim...

Bin türlü hatân var senin yâ, sen hiçbir şey bilmiyorsun!.. Ansiklopedik bilgin yok, umûmî kültürün yok, yabancı dil bilgin yok... Sen nesin yâ, ne sanıyorsun kendini?.. Bana göre, bana göre...

Lise mezunu, bilmem ne... Küçümsemiyorum ama, bilmeden olmaz ki... Bilmediği konularda konuşmak olmaz ki... Bu işin erbâbı, uzmanları,

muazzam, muhteşem insanlar...

Şimdi bizim *El-İbrîz* kitabının tirajı çok artmış; birisi aleyhinde konuşuyor ya, “*El-İbrîz*’de şöyle yazıyor, böyle yazıyor...” diye... Bulunmuyormuş piyasada, herkes *El-İbrîz*’i istiyor. *El-İbrîz*’i, İzmir müftüsü mübarek dostumuz Celâl Yıldırım tercüme etmiş:

“—Bu kitabı çok sevdiğim için, hayran olduğum için, âşık olduğum için tercüme ettim.” diyor.

*El-İbrîz*’in karşısındaki adamcık, coğrafya mezunu... Ötekisi müftü, bu coğrafya mezunu... Git oradan yâ!..

Sonra anlamıyor, lafı kuyruğundan anlıyor. Evliyânın kerametini anlatıyor: Şeyh efendi ümmî, müridine diyor ki:

“—Dün akşam sen evde hanımınla şöyle konuştun, böyle konuştun...”

Adam diyor ki:

“—Şeyh efendi müridin yatak odasına giremez!”

Keramet olarak onun ne konuştuğunu söylüyor, onun yatak odasına girmiş değil ki o... Yâni böyle ne kadar saptırma yapıyor.

“—Şeyhler röntgenciliği tavsiye ediyor.” diyor.

İftira; hiç tavsiye eder mi?.. İslâm’da olmayan bir şeyi tavsiye eder mi?.. Sen o zaman çok kötü bir iftiracısın!.. Lâfı çarpıtıp, evirip, çevirip, kıvrıp, kerâmeti röntgencilik diye tefsir ediyorsun.

“—Kötü düşünen kötüdür.” demiş Konfiçyus gâlibâ...



Yâni senin fesatlığından böyle bu yorumun. Başka bir şey değil...

Gelelim hadis-i şerife: Vefat eden kimse, arkadan ağlayanların ağlamasından muazzeb olurmuş. Nereden biliyoruz?.. Peygamber Efendimiz söyledi de oradan biliyoruz. Ama evliyâ olsa, evliyâ da görür, o da bilir. Allah'ın gösterdiği kullar da bilir. Bu tamâmen bilinmeyen bir şey değil...

“—E ne olacak, hiç mi ağlayamayacak?.. Tutamıyoruz hocam kendimizi, işte sevdiğimiz insan, ağladık...”

Eğer ağlamak hüzünden olursa, sessiz sedâsız, kendini tutamadığı için olursa, vebâli günahı yok; çünkü üzüntü, normal... Amma bunu bir merasim haline getirenler var. Ölüme ağlayıcılık mesleği vardı Araplarda, *nâhiye* deniliyordu. Feryad ü figan, ölünün tabutunun önünde, arkasında saç baş yolarak, göğüs parçalayarak, tırnak geçirerek, kan akıtarak feryad ü figan... Öyle şey yok! Öyle bağırma, çağırma, o haram...

Anasının vefatına üzüyor, kardeşinin vefatına üzüyor, normal olarak ağlıyor... Onda bir şey yok. O öyle gösteriş için, merasim diye, adet diye, örf diye ağlarsa bağıra çağıra; o zaman ölü ondan üzüdür:

“—Yâ bunlar bunu niye yapıyorlar? Böyle yapacaklarına bana Kur'an okusalar, dua etseler daha iyi... Ne oluyor bu ağlama, bu saçma sapan şey?” diye, ölü üzüdür.

## d. Cenaze Kendisine Hizmet Edenleri Tanır

İkinci hadis-i şerif. Ebû Said el-Hudrî'nin bildirdiğine göre, Ahmed ibn-i Hanbel'de, İbn-i Cerîr'de var.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:<sup>4</sup>

إِنَّ الْمَيِّتَ يَعْرِفُ مَنْ يَحْمِلُهُ وَمَنْ يُغَسِّلُهُ وَمَنْ  
يُدْلِيهِ فِي قَبْرِهِ

(حم. ابن جرير عن ابى سعيد)

**RE. 109/5** (*Inne'l-meyyite ya'rifu men yahmiluhû, ve men yugassiluhû, ve men yüdelîhi fî kabrihî.*)

(*Inne'l-meyyite ya'rifu men yahmiluhû*) “Ölmüş olan kişi cenazesini taşıyanı bilir, tabutunu taşıyanı bilir. (*Ve men yugassiluhû*) Kendisini yıkayanı bilir. (*Ve men yüdelîhi fî kabrihî.*) Kabrine onu indireni, sarkıtanı da bilir.”

Ölü kimin ne yaptığını bilir. Kim kendisine cenâze namazı kıldı, kim cenazesini taşıdı, kim cenazesini yıkadı, kim kabre kadar geldi, kim onun cenazesini kabrin içine indirdi; bunları bilir. Böyle buyuruyor Peygamber Efendimiz...

Neden bu böyle?.. Çünkü insanda iki şey vardır: 1. Ceset... 2. Ruh... Ceset ölüyor, ruh duruyor.

<sup>4</sup> Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.III, s.3, no:11010; Ebû Saîd el-Hudrî RA'dan.

*Kenzü'l-Ummâl*, c.XV, s.592, no:42334; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.VIII, s.367, no:7495.

Ruh durduđu için ruhla biliyor. Ceset öldü ama, ruh duruyor; ondan biliyor.

## e. Kişi Öldüğü Elbise İle Diriltilir

Üçüncü hadis-i şerif:<sup>5</sup>

إِنَّ الْمَيِّتَ يُبْعَثُ فِي ثِيَابِهِ الَّتِي يَمُوتُ فِيهَا

(ك.ق. عن ابى سعيد)

**RE. 109/6** (*Inne'l-meyyite yüb'asü fî sıyâbihi'lletî yemûtü fîhâ*) “Ölen kişi, öldüğü zaman üzerinde olan elbisesi ile ba's olunur.” Nasıl öldü ise, kıyafeti neyse, o kıyafeti ile ba's olur. Şehid nasıl kalkar? Harpte yaralanmış, kanlı kıyafeti ile kalkar, ama mis gibi kokar. Ahirette o şehidin o kanlı elbisesi çok büyük bir şeref... Onun için şehidin elbisesi çıkartılmaz, kefen yapılmaz. Ölen kimse hangi elbise ile ölmüşse, o elbise ile ba's olur. Biz kefene sarıyoruz, öyle defnediyoruz; kefenle kalkar diye de düşünülebilir.

## f. Cumaya Erken Gelmenin Mükâfâtı

Bir tane daha okuyalım: İbn-i Mâce'de, Taberânî'de, Beyhakî'nin Şuabü'l-İman'ında İbn-i Mes'ud RA'dan rivayet edilmiş bir hadis-i şerif.

<sup>5</sup> Ebû Dâvud, *Sünen*, c.VIII, s.372, no:2707; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.III, s.384, n6395; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.XVI, s.308, no:7316; Hâkim, *Müstedrek*, c.I, s.490, no:1260; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.XX, s.395; Ebû Saîd el-Hudrî RA'dan.

*Kenzü'l-Ummâl*, c.XV, s.578, no:42251; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.VIII, s.366, no:7491.

Diyor ki Peygamber Efendimiz:<sup>6</sup>

إِنَّ النَّاسَ يَجْلِسُونَ مِنَ اللَّهِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ عَلَى قَدْرِ  
رَوَاجِهِمْ إِلَى الْجُمُعَاتِ الْأَوَّلِ ثُمَّ الثَّانِي ثُمَّ  
الثَّالِثِ ثُمَّ الرَّابِعِ

(هـ. طب. هب. عن ابن مسعود)

**RE. 109/7** (*Inne'n-nâse yeclisûne mina'llâhi yevme'l-kiyâmeti alâ kadri revâhihim ile'l-cumuât*) İnsanlar kıyamet gününde, Allah-u Teâlâ Hazretleri'nin huzurunda, cumalara gidişlerinin sırasına göre Rablerine yakın otururlar. (*El-evvel*) Önce camiye ilk giren, (*sümme's-sânî*) sonra ikinci giren, (*sümme's-sâlis*) sonra üçüncü giren, (*sümme'r-râbi'*) sonra dördüncü giren...”

Camiye erken gelmenin sevabı çoktur, cumaya erken gelmenin sevabı çoktur. Gusül abdesti alıp, mümkün olduğu kadar erkenden camiye gelmek lâzım ki, sevabı çok olsun. Ahirette de böyle oluyor.

<sup>6</sup> İbn-i Mâce, *Sünen*, c.III, s.398, no:1084; Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.X, s.78, no:10013; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.III, s.99, no:2995; Ukalyî, *Duafâ*, c.VIII, s.312, no:1974; Abdullah ibn-i Mes'ud RA'dan.

*Kenzü'l-Ummâl*, c.VII, s.710, no:21947; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.VIII, s.372, no:7509.

## g. Ye'cüc ve Me'cüc'den Sonra Hayat

Beşinci hadis-i şerif:

Bu da Ebû Said el-Hudrî RA Hazretleri'nden:

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:<sup>7</sup>

إِنَّ النَّاسَ لَيَحْجُونَ وَيَعْتَمِرُونَ وَيَغْرِسُونَ النَّخْلَةَ

بَعْدَ خُرُوجِ يَأْجُوجَ وَمَأْجُوجَ

(عبد بن حميد عن ابي سعيد)

RE. 109/8 (*Inne'n-nâse leyehuccûne ve ya'temurûne ve yağrisûne'n-nahle ba'de hurûcu ye'cûce ve me'cûc.*)

“İnsanlar Ye'cüc ve Me'cüc çıktıktan sonra da hac ve umre yapacaklar, hurma dikmeye devam edecekler.”

Yâni, Ye'cüc ve Me'cüc çıktı diye hayat birden durmayacak, kesilmeyecek. Evet, onların çıkması kıyamet alâmetidir ama, o işler bir müddet daha devam edecek demek...

*Fâtiha-i şerife mea'l-besmele!*

<sup>7</sup> Abd ibn-i Humejd, *Müsned*, c.I, s.293, no:941; Ebû Saîd el-Hudrî RA'dan.

*Kenzü'l-Ummâl*, c.XIV, s.339, no:38867; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.VIII, s. 372, no:7508.

Prof. Dr. Mahmud Es'ad COŐAN  
19. 01. 1997 - İskenderpaŐa Camii

[Bütün HADİS DERSLERİNE PDF olarak  
ulaŐmak için tıklayınız.](#)

